

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Meščanje!

Naši kandidati so:

V prvem razredu,
ki voli dne 27. aprila:

Dr. Mosché Alfonz, odvetnik in deželni poslanec,

Murnik Ivan, cesarski svetnik i. t. d.

Pakič Mihael, hišni posestnik in trgovec i. t. d.

Ravnikar Fran, deželni knjigovodja.

V Ljubljani dne 18. aprila 1889.

Narodni volilni odbor.

Najboljši konec Turčije.

Otomanska država ne more več dolgo obstati in tudi treba ni, da bi še obstajala Turčija, iz nastopnih razlogov nema pravice do daljšega obstanka.

1. Ker ni naloga te države, da bi dajala svojim podložnikom sredstev za razvoj duševnih in fizičnih sposobnostij in sil, temveč da uničuje te sposobnosti in sile, kakor tudi pravico.

2. Turške dežele vladajo se jedino po koranu, kateri je sovražen in nestrpljiv nasproti drugoverskim narodom, zato je vladanje ne daje nikakega jamstva za varstvo interesov in pravic drugoverskih narodov.

3. Zakon koranov ne izvira iz načela pravstvenosti in uma človeškega, zato pa odreja drugoverskim narodom pravico do življenja, imenja in časti, zaradi tega nasprotuje ta zakon zdravemu zmislu in pravičnosti, zato je nema pravice do obstanka, pa tudi država ne, katera se nanj opira.

4. Turška država v petsto letih obstanka svojega ni storila niti koraka naprej po potu napredka in civilizacije; dala ni priložnosti svojim podložnikom, da bi napredovali v kmetijstvu, tovarniški obrtnosti in rokodelstvu, ali pa da bi razvijali družbinstvo; tudi ni skrbela, da bi se razširilo blagostanje.

5. Lastnina je v tej državi produkt sile, ne pa kakor v drugih državah idealna oblika pravica, ki je podlaga civilizacije človeške; drugoverski narodi morajo s silo braniti svoje imenje pred gospodujočim elementom, ker tega ne store oblastva.

6. Odnosaji podložnikov otomanske države so tudi produkt sile, gospodstvujoči živelj predstavlja državno oblast, in njemu morajo se pokoriti drugi elementi. Drugi elementi ne dobé varstva pri oblastvih. Vsakdo se more zanašati le na lastno moč.

7. V notranjem ni pravega državnega življenja, pravnega reda in zakonitosti. Še gospodujoči živelj se v Turčiji ne obrača do oblastev, temveč za žaljenje se sam maščuje in pobija.

8. Zakon koranov, po katerem se vlada Turčija, obeča večno blaženstvo vsakemu mohamedancu, kateri vzame drugovercu življenje, imenje ali čast — in tako se tudi postopa.

9. V otomanski državi veljavni zakon korana naravnost zabranjuje oblastvom in gospodujočemu elementu spoštovati človeško osebnost in nedotakljivost imovine in rodbine drugovercev.

10. Ta zakon daje Turkom pravico, da se na nič drugega ne ozirajo in ne priznajo drugih zakonov in običajev, kateri bi omejevali iztrebljenje in uničenje drugovercev.

Vse to je res, daljših uzrokov pa mislimo, da ni treba navajati, zakaj Turčija ne more in ne sme dolgo več obstati, vsaj svet ve, kako je to turško vladanje in pritiskanje. Vsakemu je znano, da je imajo najnesrečnejše življenje na svetu sedanji drugoverski narodi v otomanski državi. Njihovo življenje je nepretrgana veriga trpljenja in mučenja. Drugoverci v Turčiji so v vednem strahu za svoje življenje in vedó, da se blagostanje Turkov opira na njih nesrečo. Kako bode preminola turška država ne vemo, bodočnost bode pokazala. Več načinov smrti je.

Mi mislimo in z nami se bodo ujeli mnogi drugi, da se Turki, da bi bila najboljša smrt Turčije, če se sama odreče od svojih pravic v korist kristijanskega prebivalstva. Taka smrt otomanske države bi bila mnogo boljša in koristnejša za gospodujoči element

nego vsaka druga, kajti lahko bi si zagotovili marsikake ugodnosti. Turki že tako ali tako vidijo v kristijanih bodoče gospodarje svoje in njih dolžnost je, da store svoje korake pri vladi, da se stvar hitro uravna.

„Makedonija“.

Prvo zborovanje „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

(Drugi dan.)

V Ljubljani, dne 23. aprila 1889.

V čitalniški dvorani zbralo se je ob 10. uri dopoldne nad 100 učiteljev in tudi nekaj učiteljic k glavnemu zborovanju „Zaveze“ slovenskih učiteljev. — Predsedoval je podpredsednik g. Razinger, kot vladni zastopnik bil je navzočen deželni in magistratni svetnik g. Zamida, kot gostje župan g. Grasselli, deželni odbornik dr. Vošnjak in več profesorjev srednjih šol. Podpredsednik gospod Razinger pozdravi zborovalce in naznani, da so zborovanje počastili s svojo navzočnostjo gospodje: župan Grasselli in dr. Vošnjak, ud deželnega šolskega sveta kranjskega. (Živio! Slava!)

Župan Grasselli pozdravi zborovalce v imenu Ljubljanskega stolnega mesta, narodnega središča slovenskega naroda. Čestita potem zastopnikom učiteljskih društev, da so si ustvarili nov organ za svoj smoter „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, po katerem je upati, da bodo združeni dospeli do zaželjenega uspeha, kar posamičnim društvom ni bilo mogoče, ravna se po gaslu presvetlega našega cesarja: „Viribus unitis!“ (Dobro, dobro!) Teška bode naloga društvu, posebno za slovenske učitelje, katerih je razmeroma dosti manj ko drugih, a naukušeno delovanje mu je poročstvo, da bode tudi smoter „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ uspel do pravega smotra. Zato čestita društvu, želi mu vso srečo in božji blagoslov. (Dobro! Slava!)

Deželni odbornik dr. Vošnjak presrečno pozdravlja denašnje zborovanje. Jako ga je oveselilo, da se je za prvo zborovanje tega društva izbrala Ljubljana. (Živio!) Slovenci na Kranjskem, hvala Bogu, sicer ne čutijo več istega iga, kakor Slovenci sosednih dežel, kajti deželni odbor, deželni šolski

LISTEK

Troje srečanj.

(Ruski spisal J. S. Turgenjev, preložil Ivan Gornik.)

II.

(Konec.)

— Kaj torej hočete od mene? rekla je naposled.

— Jaz? ... Jaz nečem ničesar ... Saj sem že itak srečen ... Zelo uvažujem tuje skrivnosti ...

— Tako? Vender ste do zdaj, kakor se kaže ... Sicer nadaljevala je: — nečem vam očitati. Vsakdo na vašem mestu storil bi isto. Poleg tega naju je slučaj v istini tako trdovratno zbližal ... to vam nekako daje pravo na mojo odkritosrčnost. Čujte: jaz ne pripadam številu onih nerazumnih in nesrečnih žensk, katere bodijo po maskadah radi tega, da bi govorile s prvim, katerega srečajo, o svojih kopernenjih, katere potrebujejo src polnih sočutja ... Jaz ne potrebujem nikakega sočutja, moje srce je umrlo, in prišla sem radi tega sem, da bi je popolnoma pokopala.

Pritisnila je rutico k ustom.

— Nadejam se, rekla je nekako prisiljeno: — da ne bode zmatrali mojih besed za navadne maskadne izlive. Razumeti morate, da mi ni do tega ...

In res, v njenem glasu bilo je nekaj strašnega, kljub vsej ljubeznivi mehkosti njenih zvokov.

— Rusinja sem, rekla je ruski — doslej govorila je francoski: — dasi sem malo živela v Rusiji ... Mojega imena vam ni treba vedeti. Ana Fedorovna je moja stara prijateljica; res da sem potovala v Mihajlovskoje pod imenom njene sestre ... Takrat nesem se mogla z njim javno sestati ... Brez tega se je že začelo govoriti ... takrat bile so še zapreke — on ni bil svoboden ... Te zapreke so izginile ... on pa, čegar ime bi se moralo spojit z mojim, oni, s komer ste me videli, zavrgel me je.

Zamahnila je z roko in obmolnila.

— Vi ga res ne poznate? niste se videli z njim?

— Nikedar.

— Skoro ves ta čas bil je za granico. Sicer je on zdaj tu ... To je vsa moja zgodovina, pristavila je: — vidite, da ni na njej nič tajinstvenega, nič posebnega.

— In Sorento? prikinil sem jo boječe.

— Seznanila sem se z njim v Sorentu, rekla je počasi in se zamislila.

Umolknila sva oba. Čudna zmedenost se me je polastila. Sedel sem poleg nje, poleg one ženske, katere obraz se je tako često zibal v mojih mislih, tako mučilno me razburjal in razdražal — sedel sem poleg nje in čutil mraz in breme v sreci. Vedel sem, da ne bo ničesar iz tega srečanja, da so bila mej manoj in njo brezna, da se razstavši razideva za vselej. Iztegnivši glavo in položivši obe roki na kolenih sedela je ravnodušno in nebržno. Poznam to nebržnost neozdravilnega gorja, poznam ravnodušje nepovratne nesreče! Maske hodile so v četah mimo naju; zvoki „jednoličnega in neumnega“ valčka odmevali so zdaj gluho v dalji, zdaj bližali se z rezkimi vzrivi, težko in žalostno vznemirjala me je vesela plesna godba. „Ali ni — mislil sem — to ista ženska, katera se mi je nekedaj prikazala v okni daljnega vaškega doma v vsem blesku veličastne krasote? ...“ In mej tem, kakor se je kazalo, ni se je lotil čas. Spodnji del njenega obraza, katerega niso skrivale čipke korelka, bil je skoro mladostno nežen; a od njega vél je hlad kakor od kipa ... Povernila se je Galateja na svoje stališče in več ni mogla z njega.

svet, ki se ima v prvi vrsti baviti s šolstvom, je v večini naroden in narodni udje teh zastopov store vse, kar je v prid narodnemu šolstvu. Težje je stališče narodnih učiteljev tam, kjer so ti označeni zastopi v nasprotnih rokah. A ker je slovensko učiteljstvo v ogromni večini značajno in narodno, vrši tudi tam svojo težavno nalogo in ni dvomiti, da bodo njega nauki prešinili vso slovensko prebivalstvo in da se bode tudi v sosednjih slovenskih deželah obrnilo na bolje. Učiteljski stan je gotovo jeden najvažnejših stanov v narodu, posebno pa v sedanjem stoletju, v katerem je in mora biti pouk vsakemu članu naroda pristopen ter ni več omejen le na boljše stanove kakor do še nedavno potekle dobe. Zato pa tudi zahtevamo od učiteljev, da so zvesti sinovi svojega naroda in da nam vzgajajo deco v narodnem duhu. Gotovo je, da gmotno stanje učiteljev še ni tako, kakor bi ga vsak prijatelj učiteljskega stanu želel, a kakor se je na Kranjskem že nekaj storilo, upati je, da se uslišijo opravičene prošnje, kajti kdor trka, temu se odpre. Z veseljem opazujemo, da se slovenski narod zlasti tudi kmetško ljudstvo jako zanima za šolstvo in za napredek šolstva, da povsod zahtevajo kmetovalci sami novih šol in da velike žrtve doprinašajo za nova šolska poslopja. To je znamenje, da je v najširše kroge prodrlo spoznanje, kolike važnosti je pouk in da smo dospeli do tega, zasluga je našega narodnega učiteljstva. (Dobro, dobro!) Narodno učiteljstvo bodi povsod in zmirom uzor rodoljubja in naj uceplja naši mladini v srce, da so sinovi in hčerke slovenske in slovanske matere. (Burno odobravanje.) In če bodo imeli to pred očmi, potem bodo delovali na blagor svojemu slovenskemu narodu, zato kliče govornik: „Bog živi slovensko narodno učiteljstvo!“ (Živio-, Slavaklici. Burno odobravanje, ploskanje.)

Potem je predaval gosp. profesor Lavtar o „reformi računstva“. Jako zanimivo predavanje trajalo je skoro poludruugo uro in je izvalilo mej predavanjem in posebno h koncu občno odobravanje slušateljev. Brezdvomno bode g. profesor priobčil svojo razpravo v kakem strokovnjakem listu, ki bode gotovo v veliko zanimanje vsega učiteljskega stanu. — Podpredsednik g. Razinger izrekel je g. profesorju Lavtarju na izvrstnem predavanju zahvalo zborovalcev. — Zbor z živoklici pritrdi.

Potem poroča gospod Gabršek „o reformi osnovne šole“. Referat je bil jako obširen, večkrat je bil pa, ko se je zasukal na politično stran in hotel kritikovati našo dosedanje ljudsko šolsko postavo, po vladnem zastopniku potom predsednika ustavljen. Kolikor je bilo torej po vladnem zastopniku dovoljeno govoriti, posnamemo po svojih beležkah utemeljevanje raznih predlogov, katere je stavil govornik. Rekel je, da prvo občno zborovanje „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ vrši se baš ob 20letnici, ko se je poklical v življenje nov šolski zakon. S tem pa, da so se slovenski učitelji zbrali v toli obilnem številu k zboru „Zaveze“, najdostojneje praznujejo to dvajsetletnico. Nova šola delovala je gotovo uspešno v občni napredek in da je ni bilo, gotovo bi slovenski učitelji ne zborovali danes v tako mnogobrojnem številu, in tudi družba svetega

Mohora ne imela bi toliko prijateljev in čitateljev. Priznati se mora sicer, da sedanji šolski zakon ni tako popoln, da bi mu ne trebalo poprav in pre-naredeb. V 20 letih pokazalo se je, da je marsikaj neizvršljivo, da se o teoriji sliši jako lepo, kar pa pri današnjih okoliščinah ni mogoče izvršiti. V zadnjih 20 letih se je tudi ves ostali svet korenito spremenil. Še le po mnogoletni skušnji more se temeljito izpoznati napake ter nasvetovati potrebne izpremembe. Le na tak način bode tudi šolskemu zakonodajstvu možno doseči vrhunec popolnosti. Trije novi načrti šolskega zakona so že predloženi, četrti se baje izdeluje.

Z ozirom na bodočo spremembo šolskega zakona treba pa je, da tudi učiteljstvo slovensko ne ostane hladnokrvno in gotovo je jedna glavnih nalog današnjega zbora zaveze, da v imenu celokupnega slovenskega učiteljstva odda svoj glas v korist slovenski šoli in učiteljskemu stanu. Ko je knez Liechtenstein predložil svoj načrt, protestovalo je proti temu načrtu vse zavedno učiteljstvo. Nekateri listi so hoteli paralizovati te proteste z jako laskavi izjavami in trditvami, da učiteljstva protesti sploh nimajo prave veljave, ker se ti potezajo le za svoje stanovske koristi. Kadar se izdelujejo pravni zakoni, imajo pri tem prvo besedo pravniki in sami pravniki, v zdravniških zadevah odločujejo zdravniki, v vojaških vojaki, v cerkvenih duhovniki, — le v osnovnošolskih zadevah naj ponižno molče izvršujoči organi. Govoriti naj bi ne smelo učiteljstvo, ko se mu hoče izdatno spremeniti težavno področje, ko se hoče izdatno spremeniti pravno razmerje učiteljskega osebja, ko se izdeluje zakon, na katerega bo moralo prisegati, ter morebiti proti lastnemu prepričanju točno vršiti težavno nalogo pod najneugodnejšimi razmerami. Proti takim napadom na učiteljsko svobodo mora se svečano protestovati. Učitelji so izvršujoči faktor šolskega zakonodajstva, pa so tudi avstrijski državljani, kot taki pri postavo-dajstvu posredno sodelujejo in v teh ustavnih pravicah ne bodo dali kratiti se od nikogar, dokler velja sedanja ustava. Govornik preide potem na vse one točke, katere bi moral obsezati novi šolski zakon, da ne bo trpela ne slovenska šola ne slovensko učiteljstvo. — „Šola ne sme žaliti verskega čustva mladine!“ To je prava temeljna točka, na kateri mora sloneti ves šolski zakon, ako hoče šola doseči svoj namen. In tej resnici pridružuje se soglasno vse slovensko učiteljstvo. To je pa tista slavnoznan točka, ki dandanes vzbuja toliko nasprotstev in strankarskih strastnih bojov, da pač zaslučuje, da učiteljstvo slovensko jasno in natančno določi svoje stališče, da se morebiti pomirijo razburjeni črnoledi duhovi ter zjedinijo z učiteljstvom v složno delovanje v prosep slovenske šole in naroda, ter učiteljskega stanu. Že prvi in temeljni člen zloglasnega, „brezverskega“ zakona z dne 14. maja 1869 zapoveda, da se mora mladina tako vzgajati, da bode npravna in pobožna. Npravnost in pobožnost je torej temeljna terjatev, je načelo brezverskega zakona. Da so vse šole na Slovenskem uravnane po tem načelu, da se slovenska mladina zares tako poučuje, da bi postala npravna in pobožna, če bi vsi

vzgojni faktorji storili svojo dolžnost, to morajo priznati najstrastnejši Liechtensteinovci. V slovenski šoli učitelji neso ovrgli nobene verske navade, ki je bila že v stari šoli udomačena, pač pa gledajo, da se iste vrše redneje in z večjo razumnostjo. Kako neutemeljen, kako tendenciozen je na Slovenskem boj proti sedanji šoli, ki je neki iz šole izobčila celo: Češčeno Marijo, kar si nekateri gospodje iz družih dežel izposojujejo ter tako begajo preprosto ljudstvo. Naše šolske knjige neso še baš popolne, a mnogo boljše, kakor so bile v stari šoli. No iz teh knjig je „Bog“ izključen, govore in lažejo neprijatelji naše šole. S tem pa kažejo, kako slabo poznajo naše knjige, ter brez prepričanja trosijo mej ljudstvo nezaupnost in mržnjo, ter razdirajo tako blagodejno zvezo mej šolo in domačo hišo. Ako konservativcem neso po volji, zakaj se ne oglase ter razkrijejo na uplivnem mestu njih napake? Učiteljstvo jim bode hvaležno, kajti v mnogočem bode treba res popravka našim učnim knjigam. Da bi bili pa brez Boga, temu oporekati ni potreba, saj knjige same najbolj dokazujejo začeti s prvim berilom, kako so vsi etični spisi napolnjeni s krščansko moraljo. V neslovenskih pokrajinah pa se je dozda opazovalo tudi nekaj taciš šol, ki so nekaka izjema v našem šolstvu, ker se v njih ni poučevalo v zmislu I. člena osnovnega šolskega zakona, da bi mladina postala npravna in pobožna. V jedno in isto šolo prihajajo namreč otroci raznovrstnih veroizpovedanj in učitelj mora svoj pouk tako uravnati, da ne žali nobenega verskega čustva. To je sicer prav in lepo, toda če ga ne žali, ga tudi ne budi, ne krepi in ne vodi, in vzgojni cilj je deloma nedosežen. In ker so v Avstriji tudi židje jednako-pravni avstrijski državljani in je šola javna naprava, znali so se v avstrijske šole vrvati celo židovski učitelji. Temu hoče opomoči Liechtensteinov načrt, kar se mora odobravati, samo da je knez Liechtenstein zgrešil pravo pot k svojemu namenu. Da je mladina razdeljena po verskih skupinah, katere poučuje istoverski učitelj, to je že logična posledica iz I. člena osnovnošolskega zakona, sicer kako naj se mladina v šoli vzgaja tako, da postane npravna in pobožna. Ako se učitelj ne sme dotikati resnic n. pr. katoliške vere, da ne bi žalil par drugovernikov, tako šola greši proti I. členu sedanjega zakona. Ako je pa v katoliški šoli za učitelja drugovernik, recimo žid, tako je tu dvojno mogoče. Prvič, da ne govori ničesar, kar je proti njegovi veri, da ne moli z mladino pred šolo in po šoli, je ne spremlja k šolski maši itd., kar je vse proti zdaj veljavnemu zakonu in posebnim nredbam. Ako pa žid vse to opravlja, da zadostuje zakonu in potrebam mladine tedaj je to mladini najčistejši uzor verskega hinavstva ali pa indeferentizma — zopet proti šolskemu zakonu in namenu osnovne šole. Čuditi se moramo torej, kako je bilo dozda mogoče, da se je v Avstriji grešilo proti tako jasnemu zakonu. In kjer se je pripetila taka obžalovanja vredna izjema, zakaj neso stariši storili potrebnih korakov, tudi po sedanjem zakonu bilo bi možno upirati se takim slučajem ter jedenkrat za vselej onemogočiti take izjeme. Konečno govornik nasvetuje sledečo resolucijo: „Slovensko učiteljstvo soglašja se s konservativnim šolskim načrtom v dveh točkah, da se namreč jasno izreče: 1. Mladina bode vedno razdeljena po verskih skupinah in 2. Učitelj mora biti iste vere z mladino.

Ta resolucija se jednoglasno vsprejme.
(Konec prih.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 25. aprila.

V ponedeljek je češki poslanec v političnem društvu za srednjo Češko v Karolinskem dolu razlagal sedanji politični položaj. Naševal je, kaj so vse Čehi dosegli, odkar so popustili pasivno politiko. Če tudi je delovanje deželnega zbora pod Belereditjem in Hohenwartom bilo važneje, vendar je deželni zbor tudi sedaj dovolj dosegel. Pasivna politika bi se bila dala dolgo ohraniti, ker se je narod že bil naveličal sitnosti, ki so ž njo v zvezi. Nekaj poslancev je ustopilo v deželni zbor, in potem so tudi drugi morali. Želeti bi bilo, da bi mej obema naročoma se doseglo sporazumljenje in bi Nemci zopet ustopili v deželni zbor. Češki klub je že večkrat povabil Nemce, da bi se dogovorili s Čehi in ustopili v deželni zbor. Nemci pa ne marajo sporazumljenja, ker se še vedno nadajajo, da kedaj dobe večino, zato pa stavijo take pogoje, ki se ne dajo uresničiti. Konservativni veleposestniki so ponudili liberalnim tak kompromis, da bi nobeni

Najedenkrat se je vzravnala, ozrla se v drugo sobo in ustala.

— Dajte mi roko, rekla je: — idiva hitro, hitro.

Vrnila sva se v dvorano. Šla je tako hitro, da sem jo jedva sledil. Ob stebri je obstala.

— Počakajva tu, zašepetala je.

— Ali koga iščete, začel sem . . .

A ona se ni brigala za nas: nepremičen pogled njen uprl se je v tolpo. Temno in grozno gledale so izpod črnega baržuna njene črne, velike oči.

Obrnil sem se v ono stran, kamor je gledala ona, in razumel sem vse. Po koridoru, katerega je činila vrsta stebrov in stena, šel je oni mož, katerega sem srečal ž njo v gozdu. Spoznal sem ga takoj, skoro nič se ni premenil. Ravno tako krasno vile so se njegove brke, z isto pokojno in samosvestno veselostjo svetile so se sive njegove oči. Šel je polagoma in z lahka naklonivši svoj tanki stas razkladal je nekaj ženski v dominu, katero je vodil pod roko. Prišedši nama vstric dvignil je najedenkrat glavo, pogledal najprej mene, potem na njo, s kojo sem stal, in najbrže jo je spoznal, spoznal njene oči, kajti obrvi so se mu na lahno zganile — pritajil se je in jedva viden a nestrpno drzen nasmeš zazibal se mu je okrog usten. Nagnil

se je k svoji družici, šepnil ji na uho dve besedi, ona vzrla se je takoj, modri njeni očesi pomerili sta naju brzo in tiho zasmejavši se pogrozila mu je s svojo malo ročico. Zlaska dvignil je ramo, ona pritisnila se je koketno k njemu . . .

— Obrnil sem se k svoji neznanki. Gledal je za odhajalcema in najedenkrat izpulivši mi roko odhitela je k dverim. Pohitel sem za njo, a ona pogledala me je obrnivši se tako, da sem se jej globoko poklonil in ostal na mestu. Razumel sem, da bi bilo surovo in neumno zasledovati jo.

— Povej mi blagovoljno, brate, rekel sem četrt ure potem jednemu iz svojih prijateljev — živemu naslovnemu koledarju Peterburga, kdo je oni visoki, krasni gospod z brkami?

— Ta? . . . neki inostranec precej neugibno bitje pojavljajoče se jako redko na našem obzorji. A čemu vprašuješ?

— Tako! . . .

Vrnil sem se domov. Od tedaj nikedar več nesem srečal svoje neznanke. Ako bi bil vedel ime človeka, katerega je ljubila, zvedel bi bil najbrže naposled, kdo je bila, a sam nesem si želel tega. Rekel sem gori, da se mi je ta ženska prikazala kakor sen — in kakor sen šla je mimo ter izginila za vedno.

stranki ne bilo nič treba popustiti od svojih načel. Hoteli so le jim dati prilžnost, da zastopajo koristi svoje v deželni zboru. S tem kompromisom pa najbrž ne bode nič, ker so liberalni veleposestniki se postavili na stališče družih nemških zastopnikov, da drugače ne ustopijo v deželni zbor, kakor, če Čehi jim vse dovolijo, kar žele. Govornik misli, da bi se lahko doseglo tako sporazumljenje, da dežele ne bode treba deliti in bodeta oba naroda jednako pravna.

Za katoliški shod, ki se snide na Dunaji, se je oglasilo 1500 udeležencev. Oglasili so se vsi škofje avstrijski. Nekateri pridejo osobno, drugi pošljejo zastopnike. Vladiko Djakovskega Strossmayerja zastopala bodeta dva člana stolnega kapitlja. Posebno veliko pride fevdalnega plemstva. Na shodu se bode nekda sprožilo tudi vprašanje o svetovni oblasti papeževi.

Izjemni zakon, s katerim se je na **Hrvatskem** vzela sodcem nezavisnost in kateremu poteče veljavnost jeseni, se ne bode več podaljšal. Zato se pa hočejo poostriiti nekatere točke disciplinarnih propisov za sodne uradnike.

Finančni minister **ogerski** je v ponedeljek pred svojimi volilci v Nagy-Banya razvil svoj program. Novi minister ima res velika načela. Reformovati hoče direktne davke, konvertovati državni dolg, polagoma urediti valuto in odpraviti loterijo. Finančni minister Weherle ima torej res dobro voljo zboljšati državne finance, toda ne ve se, bode li tudi mogel uresničiti namere svoje. Ogerska država ima premalo kredita v finančnem svetu, da bi mogla urediti valuto in konvertovati državne dolge. Pravosodni minister Szilagyi je pa v odprtem pismu svojim Požunskim volilcem razvil svoj program. On tudi hoče korenito reformovati vodstvo. Tudi njemu se bode javljale posrečilo doseči kacihi posebnih uspehov.

Vnanje države.

Vlada **srbska** misli osnovati v Serajevu in Tuzli svoja konzulstva. Ministerski predsednik predlagal je, kako naj Srbija praznuje petstoletnico bitve na Kosovem polji. Dne 15. junija naj bodo po vsej deželi slavnosti v spomin carja Lazarja, v Kruševci postavi naj se spomenik na Kosovem polji palim junakom na državne stroške, naj se izda spominsko knjigo, v katerej bodo vse narodne pesni zbrane, ki se tičejo boja na Kosovem polji. Ta knjiga bode imela tudi primerne ilustracije, osnuje naj se Lazarjev red, katerega bodo smeli nositi le srbski vladarji in prestolonasledniki, dne 20. junija naj se kralj Aleksander mazili v samostanu Ziči. Regenti so vsprejeli te predloge. Sedaj se bode osnoval odbor, ki bode vodil vse priprave.

Iz **Bolgarije** iztirali so petnajst Srbov, kateri so bili sumni. Klatili so se brez dela po deželi. Trdili so, da dela iščejo in da so ubožni. Ko jih je policija prišla, našla je pri njih mnogo denarja.

Bismarck hoče, da se začne preiskava proti vsem vodjam **nemških** socijalnih demokratov, ko državni zbor konča zborovanje, ker ovirajo izvršitev zakona proti socijalistom. Izdali so nek oklic, ki ni po volji Bismarcku, in nabirajo denar v ta namen, da ovirajo izvršitev zakona proti socijalistom. Nemški juristi sami ne vedo, kako bi bilo moč utemeljiti zatožbo proti socijalistom. Zaradi tega je mogoče, da si bode Bismarck jedenkrat zopet nakopal blamažo, kajti državno sodišče neče biti orodje njegovo.

Domače stvari.

— (Pri današnji dopolnilni volitvi II. volilnega razreda) v mestni zbor so bili izvoljeni od prišlih 130 volilcev, in so dobili glasov: prof. Toma Zupan 121, Fran Povše 119, Ivan Rozman 117, dr. Josip Vošnjak 113 glasov. Lani je bilo v tem razredu oddanih 172 glasov.

— (Imenovanja.) Davkarski kontrolor g. Karol Tavčar, imenovan je davkarjem v IX. razredu. Davkarski pristavi gg. Albin vitez Föderansperg, Gabriel Reven, Josip Kavčič in Toma Kummer imenovani so davkarskimi kontrolorji v desetem razredu; praktikanta gg. Ribard Debelak in Andrej pl. Lehmann davkarskima pristavoma v najnižjem razredu.

— (Deželni zdravstveni svet za Kranjsko.) Za bodočo triletno dobo so imenovani v deželni zdravstveni svet od vlade gg. dr. Eisl, dr. Fux, dr. Kapler in dr. Valenta, od deželnega odbora gg. dr. vitez Bleiweis in dr. Vošnjak. Po zakonu je tudi zdravstveni referent deželne vlade g. dr. Keesbacher člen zdravstvenega sveta.

— (Enketa o posušenju Ljubljanskega barja) je danes zborovala ter se posvetovala o novem načrtu inženjerja g. Podhayskega.

— (Z Iga) pod Ljubljano javlja se „Slovenec“ da se je pol ure nad Studencem v gozdu posestnika Potokarja odprlo velikansko brezno, nad 300 metrov globoko. Popis omenjenega brezna je nekoliko nejasen, zato hočemo počakati, dokler kaj več ne izvemo.

— (Narodni junak.) Jugoslovansko hajduštvo je nekaj poetičnega. Jugoslovanski hajduki, Srbi, Hrvati in Bolgari po Balkanu, katerim so Turki odvajali žene ter jim zavajali hčerke, morali so se maščevati za sramoto, katero so jim delali Turki. Zato so pobegnili v visoke planine, skrivali se po pečinah ter prežali na one Turke, katerim so se imeli maščevati. Da, uboga raja morala si je iskati sama pravice, kajti pred Turkom ni je našla. Jugoslovansko hajduštvo in takozvana krivo razumljena v tujem svetu „krvna osveta“ je poetična, idejalna poteza jugoslovanskega življenja. Jugoslovani niso imeli zloglasnih „razbojnikov“, katerih so bile od nekda polne nemške dežele, in šele tedaj, ko je začela nemška kultura prodirati v Jugoslavijo, zasejala nam je nemške „roparje“ v naše dežele. Jeden takih razbojnikov bil je Arambaša ajduk Simo Džepina, ki je pred jedno dvajsetimi leti uznemirjal Liko in Krbavo. Prega-

njanje tega hajduka Džepine polno je romantičnih epizod. Džepino je imel prijeti in ujeti avstrijski oficir Peter Petričič, kateremu se je cesarski nalog tudi posrečil. Pokojni hrvaški pisatelj Fr. Turič zložil je o junaku Peru Petričiču lepo narodno epsko pesem, ki so jo našli v pesnikovi ostalini. To pesem priobčil je „Obzor“ v 93. številki in zato mi opozarjamo na njo, da se tudi pri nas zve, kako je postal Pero Petričič narodni junak, o katerem poje pesnik:

„A ime se Petričiča slavi
Po svoj Lici i ravnoj Krbavi;
Jer izhavi od napasti Liku,
Sebi steče poštenje i diku:
A slavi ga i turska krajina,
Dalmacija, gdje je dosti vina,
Jer junački povata ajduke
I preda ih u gospodske ruke.
Tebi pjesma na čast, gospodine.“

Ta pesniški proizvod omenjamo pa tudi zato, ker vemo, da utegne zanimati Slovence, ako jim povemo, da je narodni junak Pero Petričič brat predsednika trgovske in obrtniške zbornice in podžupana Ljubljanskega gospoda Vasa Petričiča.

— (Učiteljsko društvo za Sežanski okraj) bode zborovalo v Sežani 2. maja t. l. ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Verifikovanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Predavanje gosp. nadzornika o računstvu. 3. Poročilo o zborovanju „Zaveze slov. učiteljskih društev“. 4. Poročilo tajnikovo, blagajnikovo in pevovodjevo. 5. Volitev društvenega vodstva. 6. Razni nasveti.

— (Colni kompas.) Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani došel je od trgovskega ministra ta-le razpis: „Vsi narodi, kateri se udeležujejo svetovne trgovine, čutijo od dana do dana večjo potrebo, da bi si za proizvode, katere izvažajo v tuje dežele, razširili dozdanje zveze s posameznimi trgi in da bi si osnuli relacije še z drugimi, do zdaj neobiskovanimi trošilci. Zategadel pa tudi izvozni krogi teže za večjimi informacijami o vseh odnošajih, kateri uplivajo na izvoz v pojedine dežele. Največ informacij je treba o dozdanjih izvoznih carinskih odnošajih prodajališč, kateri so merodavne pomena za udržavanje ali pridobivanje trga. Vsi izvozni krogi teže tedaj največ po tem, da si priskrbé popolna in zanesljiva poročila o carinskih tarifih vnanjih trgov. Tem potrebam pa ne more ustreči posameznec, in sicer ne radi znatnega obsega in težavne uporabe informacijskega gradiva. Vse to dalo mi je povod, da sem jel delovati v to, da se dozdanje informacijske naprave na tem polji tako popolnijo, da se domačinom, ki se pečajo z izvozno trgovino, podajo carinski tarifi naših važnejših trgovišč, kateri tarifi naj bi se sestavili na podlagi dotičnega inozemskega originalnega gradiva in na podstavi oficijalnih, v to svrhu nabranih informacij. Ta sestava carinskih tarifov pride na svetlo z naslovom: „Zollcompas“ ter ga bode izdal c. kr. avstrijski trgovski muzej na Dunaji; obsegal pa bode generalne, konvencionalne, oziroma diferencialne tarife za zdaj vsega evropskega carinskega ozemlja, potem onih afriških in azijskih dežel, katere leže ob Sredozemnem morji, ter Združenih držav Severne Amerike. Popolnjevati to sestavo radi prememb izdanih tarifov, ki bi nastajale pozneje, bilo bi takó, da bi se do izdaje novega letnika priobčevale take novele, v časopisu „Das Handelsmuseum“, ki je razširjen v naših izvoznih krogih. Da bi se temu podjetju zagotovil željeni uspeh in da bi se to delo čim bolj razširilo mej udeleženci, sočasno pa da bi se nastavila čim nižja cena izvodu tega dela, katero naj bi se oddajalo pred-

plačnikom v ceno, kar bode samo stalo, vabim častito zbornico, naj pozove udeležence zborničnega okraja, da se jih čim več podpiše na 1. tečaj tega letnika“. Ker bode ta knjiga gotovo dobro došla trgovcem, tvorničarjem in tudi onim, ki se zanimajo za carinske stvari, zato se obrača trgovska in obrtniška zbornica do vseh teh krogov z uljudnim vabilom, da se naroče na colni kompas. Naročila vsprejema trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

— (Narodna čitalnica v Kraju) priredi veselico dne 27. aprila 1889. Vspored: 1. Petje Ljubljanskega čveterospeva. 2. Igra: „Stojici“. Burka v jednom dejanji. 3. Ples. — Ustopnina neudom 50 kr. za osobo. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Razpisana) je služba 2. učitelja na jednorazrednici v Dragatuši. Plača 450 gld. in stanovanje. Prošnje do 20. maja. — Dalje je razpisana služba 2. učitelja na Blokalu. Prošnje v 14 dneh.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 24. aprila. Policija zaukazala, da morajo biti v Favoritskem okraju, v Hernalsu in Otakringu hišna vrata ob 8. uri, gostilne in kavarne pa ob 9. uri zaprte. Vsakdo se pozivlje, da brez posebnega uzroka ne gre iz hiše.

Dunaj 24. aprila. Hernals je podoben vojnemu ostrogu. Dva pespolka in dva eskadrona husarjev zastavili so Hernals in predkraje in upati je, da se bodo izgredi preprečili.

Dunaj 24. aprila. (ob 1/2 10. uri zvečer.) V Favoritskem okraju bil danes zvečer velik izgred. Množica kamenjala vojake, na kar so konjiki naskočili na izgrednike. Pri tem bilo je več osob ranjenih, mnogo osob je policija prišla.

Dunaj 24. aprila. Mestni zbor sklenil, da je tramvajska družba zapala 50.000 gld. kavicje in da jo zadene globa 10.000 gld. za vsak dan, dokler traja strajk in je promet zadržan. Referent rekel, da je nedostojno za kulturno državo, da morajo tramvajski vozniki 16—18 ur na dan biti v službi.

Bukurešt 24. aprila. Ministerstvo Cargi razveljavilo vse dekrete prejšnjih vlad. s katerimi so se iztirali ruski podaniki.

London 24. aprila. Boulanger ob 3. uri 45 minut popoldne semkaj dospel. Velika množica pričakovala ga je pred kolodvorom. Čuli so se simpatični klici, a tudi sikanje in žvižganje.

Razne vesti.

* (Princ — doktor.) Princ Maksimilijan Badenski, sin princa Viljema, rojen 10. julija 1867. leta, napravil je pred velikonočnimi prazniki ustni in pismeni izpit na pravoslovni fakulti v Heidelbergu ter bil potem promoviran doktorjem obojnega prava.

* (Politični umor.) Iz Carigrada se 19. t. m. javlja: Cherefeddin Aga, prejšnji načelnik evnuhov in ravnatelj na cesarskem dvoru, mož skoro nezavisne politične oblasti, je umrl. Preteklo zimo postal je nagloma sumen, da se je zarotil proti življenju sultanovemu, in takoj poslali so nesrečnega moža v prognanstvo v Yemen v Arabijo. Sedaj je pak dognano, da ni umrl naravne smrti, kajti znano mu je bilo toliko o ministrh, da ga neso mogli več trpeti mej živimi. Zatorej so ga umorili, še predno je poslal sultanu spomenico.

Vsem bolnim na živeli se lahko s popolnim pripravljenjem priporoča, da se seznanijo z že v 17. izdaji izšlo brošuro Romana Weissmann-a: „Ueber Nervenkrankheiten und Schlagfluss, Vorbeugung und Heilung“, katero razpošilja zastoj in franko lekar Josip Svoboda v Ljubljani.

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Umrli so v Ljubljani:

23. aprila: Jarnej Boštjančič, cerkovnik, 86 let, Pred škofijo št. 10, za oslabljenjem. — Ivana Koše, železniškega uradnika žena, 23 let, Kravja dolina št. 11, za jetiko.
24. aprila: Amalija Koutny, cestnega ogleda hči, 1 mes., Hilšerjeve ulice št. 6, za božastjo. — Josip Simončič, delavčev sin, 1 mes., Rožne ulice št. 7, za šumom.
25. aprila: Janez Delak, učenec, 10 let, Hrdeckega vas št. 24, za krčem

Tuji:

24. aprila.

Pri **Malič**: Serravalle iz Trsta. — Latoschinsky iz Trsta. — Sernage iz Celovca. — Tonello pl. Stramare iz Trsta. — Vellusy z Dunaja. — Clarić iz Novega Mesta. — Terpotec iz Trbovelj. — Grünberg z Dunaja. — Ravnika, Gabrček s Krškega. — Graf iz Brna. — Schweinburger z Dunaja.

Pri **Stonu**: Skrijane iz Verna. — Lazzarini iz Inomosta. — Podhagky z Dunaja. — Dolenc z Grma. — Hahn iz Budimpešte. — Jakobs iz Crefelda. — Geist, Petritsch, Sorger z Dunaja. — Palma iz Szegedina. — Schröder iz Crefelda. — Goldscheider z Dunaja. — Lavrič iz Nove Vasi. — Nicolausig iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Wörmazeder iz Bazla. — Raznožnik z Bleda. — Premerl iz Vrhpolja. — Dobro iz Bleda.

Tržne cene v Ljubljani

dne 24. aprila t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6	Špeh poven, kgr.	70
Rež,	4 83	Surovo maslo,	84
Ječmen,	5	Jajce, jedno :	2
Oves,	3	Mleko, liter	7
Ajda,	4 66	Goveje meso, kgr.	54
Proso,	5	Telečje	52
Koruza,	4 90	Svinjsko	56
Krompir,	2 67	Kostrunovo	34
Leča,	12	Pišanec	60
Grah,	13	Golob	18
Fižol,	11	Seno, 100 kilo	250
Maslo, kgr.	90	Slama,	232
Mast,	70	Drva trda, 4 metr.	680
Špeh frišen	54	" mehka, 4	440

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
24. aprila	7. zjutraj	735.3 mm.	11.0° C	sl. zah.	obl.	220 mm.
	2. popol.	733.6 mm.	18.6° C	sl. jz.	obl.	
	9. zvečer	732.6 mm.	13.6° C	sl. zah.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 14.4° za 4.3° nad normalom.

Dunajska borza

dne 25. aprila t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 85.25	gld. 85.05
Srebrna renta	" 85.75	" 85.40
Zlata renta	" 111.1	" 111.20
5% marcna renta	" 100.30	" 100.30
Akcije narodne banke	" 903.00	" 901.00
Kreditne akcije	" 298.50	" 298.00
London	" 120.25	" 119.90
Srebro	" —	" —
Napol.	" 9.49 1/2	" 9.49 1/2
C. kr. cekini	" 5.65	" 5.65
Nemške marke	" 58.57	" 58.57 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	139 gld.
Državne srečke iz l. 1864	100	181
Ogerska zlata renta 4%	" 103	" 10
Ogerska papirna renta 5%	" 96	" 45
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	" 104	" 75
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	123
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	120	50
Kreditne srečke	100 gld.	191
Rudolfove srečke	10	21
Akcije anglo-avstr. banke	120	130
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	237	"

Hiša s posestvom

vse v dobrem stanu, blizu Ljubljane (Bizovik), je **prostovoljno na prodaj**. — V hiši je gostilna in je pripravo tudi za prodajalnice. — Več pove lastnik **Fran Ferkolj v Bizoviku št. 13.** (289—3)

Patentovane Strakosch-Boner-jeve **stroje za pranje in munge**

priporoča (57-15)

ALEXANDER HERZOG

Dunaj, Graben, Bräunerstrasse 6.

Katalogi zastoj in franko.

Hiša na prodaj.

Prodajam proste volje svojo v **Logateci** imajočo **hišo št. 46**, katera stoji na cesti proti kolodvoru. V hiši je kréma. — Natančneje pove gospod **Ignacij Gruntar**, c. kr. notar v **Logateci**. (306—1)

Naznanilo.

Hranilno in posojilno društvo (posojilnica) na Ptuij namesti takoj

pomožnega uradnika

z lepo pisavo, zmožnega slovenščine.

Tak prosilec, ki je že služboval pri posojilnici ali pri kakem drugem denarnem zavodu, več knjigovodstva, ima prednost. — Ponudba naj se pošlje načelniku.

Na Ptuij, dne 17. aprila 1889.

Načelnikov namestnik:

Dr. Fr. Jurtela.

(295—3)

Proti ognju varne **železne kasete**, ki se dajo v vijaki pritrditi, kakor tudi rabljene in nove, proti ognju varne

BLAGAJNICE

prodaja cenó **S. BERGER**, Wien, Bräunerstr. 10.

VIZITNICE

priporoča

„NARODNA TISKARNA“

v Ljubljani.

Smrekovo seme kilo po 85 kr.,

Jelkovo seme kilo po 25 kr.,

Bekove rozge za sajenje tisoč po 1 gld. 50 kr.

priporoča, dokler jih kaj ima za prodaj,

Leo grofa Auersperga gozdarija v Namršlu (Hammerstiel), pošta Studenec pri Ljubljani. (288—4)

Ne zameniti z Radgonsko.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislci največ **natrona** in **litija**. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri **zlati žili**, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarh in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vseled obilne ogljene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj prijetna in poživljajoča pijača. Pomešana s kislím vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatno, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kislé vode z raznovrstno gor-kofo. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gld.) (339—50)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kislé vode ima v sebi 0.06 gr. dva-kratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bol-nikov v enako močne tekočina kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

V zalogi imata kisló vodo **Ferdinand Plautz** in **Mihael Kastner** v Ljubljani.

Najboljše in najcenejše

OLJNATE BARVE

v ploščevinastih pušicah

se dobivajo pri

ADOLFU HAUPTMANN-U

LJUBLJANA.

(218—14)